

VIKEN SKOG SA
Postboks 500 Sentrum
3504 HØNEFOSS

Saksbehandler, innvalgstelefon
Hanna Utseth,

Tillatelse til utsetting av utenlandske treslag til skogproduksjon - 891/1 og 895/3 - Indre Østfold kommune - Viken Skog SA

Statsforvalteren gir Viken Skog SA tillatelse til planting av keisertre (*Paulownia*) hybrid 3B07 til skogproduksjon på eiendommene 891/1 og 895/3 i Indre Østfold kommune. Det settes som vilkår at innsendt overvåkingsprogram, datert 28.03.2022, følges. Denne tillatelsen er utelukkende gitt på bakgrunn av risiko for spredning av utenlandske treslag, og er helt uavhengig av håndtering etter annet lovverk.

Bakgrunn for saken

Vi viser til søknad mottatt 27.06.2022, med ettersendt signatur 29.06.2022. Viken Skog SA søker om tillatelse til planting av 5 000 stk keisertre (*Paulownia*) hybrid 3B07 til skogproduksjon på eiendommer med gnr./bnr. 891/1 og 895/3 i Indre Østfold kommune.

Statsforvalteren vil innledningsvis bemerke at denne saken allerede startet 10.11.2021. Da søkte grunneier, Olav Peder Breivik, selv om tillatelse fra Statsforvalteren i Oslo og Viken til planting av 5000 stk keisertre (*Paulownia*) hybrid 3B07 til skogproduksjon. Formålet med utplantingen ble beskrevet til å være produksjon av løvtrevirke til sagtømmer og andre spesialsortiment. Utplantingen skulle også være en del av et forskningsprosjekt.

I sin søknad datert 10.11.2021, opplyser Olav Peder Breivik om at treslaget er en steril hybrid som ikke er invasiv. På grunn av manglende risikovurdering fra Artsdatabanken, sendte Statsforvalteren brev den 10.12.2021 med krav om dokumentasjon på at hybridene ikke produserer spiringsdyktige frø, samt hvordan treslaget påvirker miljøet der den etablerer seg. Da denne dokumentasjonen ikke finnes, eller er vanskelig å få tak i, ble det heller foreslått en grundig overvåking av plantefeltet. Overvåkningsprogrammet er utformet av NIBIO, og er beskrevet i brev av 28.03.2022.

I vårt vedtak datert 09.05.2022 fikk Olav Peder Breivik tillatelse til å plante inntil 5 200 trær av keisertre (*Paulownia*) hybrid 3B07 innenfor et oppmerket område. Tillatelsen ble gitt med vilkår om at innsendt overvåkningsprogram, datert 28.03.2022, måtte følges.

Den 14.06.2022 omgjorde Miljødirektoratet vedtaket fra Statsforvalteren datert 09.05.2022, og av slo søknaden fra Olav Peder Breivik. Omgjøringen av vedtaket ble blant annet begrunnet med at vilkårene knyttet til avslutningen av forsøket burde være strammere, og at « [...] *tillatelse til utprøving av Paulownia bare bør gis til solide institusjonelle aktører som et skogsamvirke eller en forskningsinstitusjon*».

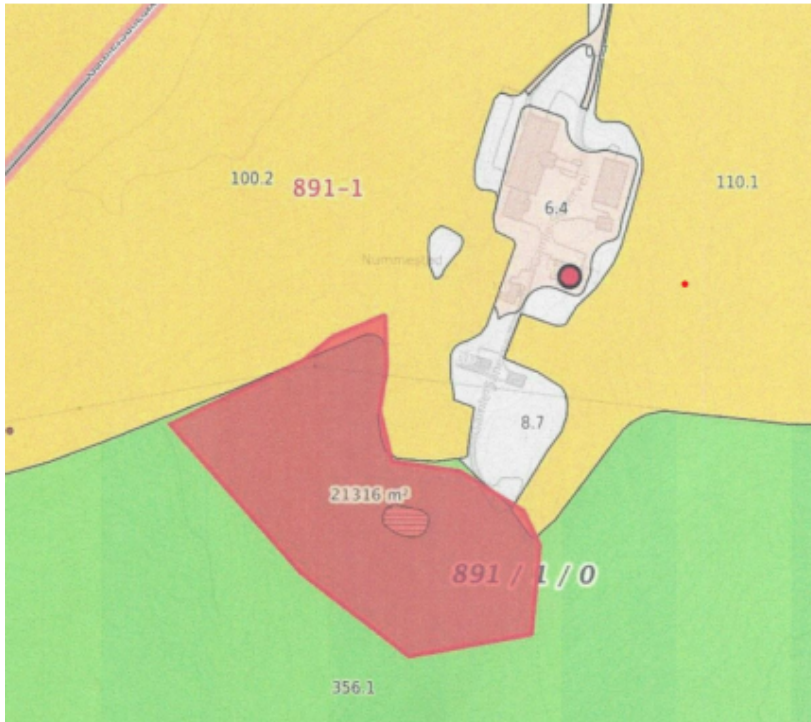
Dette førte til at Viken Skog SA i brev av 27.06.2022 søkte om utsetting av *Paulownia* hybrid 3B07 på de samme to eiendommene, gnr./bnr. 891/1 og 895/3, i Indre Østfold kommune. Formålet med utplantingen er skogproduksjon, samt å undersøke potensialet for treslaget *Paulownia* i Norge. Det opplyses om at det er et prosjektsamarbeid mellom Viken Skog SA, *Paulownia* Norge AS og NIBIO. Utplantingsarealet er på 50 daa, og ifølge søker skal utplantingen gjøres på et område med granskog.

Det opplyses om i søknaden fra Viken Skog SA at treslaget er en steril krysning mellom *Paulownia elongata* og *Paulownia fortunei*. Viken Skog SA viser til tidligere korrespondanse rundt overvåkningsprogrammet utarbeidet av NIBIO, som ble beskrevet i brev av 28.03.2022.

Overvåkningsprogrammet omfatter følgende temaer:

- Frøspiring: Feltene følges opp årlig for visuell observasjon av blomstring og frøsetting. Ved tegn til frøutvikling, sankes frø og spireevne testes under klimaregulerte forhold.
- Rotutløpere: Feltene følges opp årlig for visuell observasjon av forekomst av rotskudd, samt to år etter hogst.
- Jordkvalitet: Beskrivelse av jordprofil og uttak av jordprøver som er representative for analyse av de jordfysiske og jordkjemiske egenskapene før etablering av plantefeltene, og etter 10 år.
- Jordlevende organismer: Representativ prøvetaking og meta-barcoding etter tilsvarende protokoll som NIBIO benytter ved prøvetaking av for eksempel jord ved planteimport. Disse analysene vil bli utført før planting og igjen etter 8 år for å avdekke endringer over tid.

Viken skog SA har også søkt om tillatelse til planting av keisertre (*Paulownia*) hybrid 3B07 til skogproduksjon på eiendommen 860/4 i Indre Østfold kommune. Denne søknaden behandles separat.

Figur 1: Utsnitt av Gårdskart gnr./bnr. 891/1. Et av plantefeltene er markert i rødt.

Figur 2: Utsnitt fra Gårdskart gnr./bnr. 895/3. To av plantefeltene er markert i rødt.

Lovgrunnlag

Utsetting av utenlandske treslag krever godkjenning fra Statsforvalteren i samsvar med forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål. Formålet med forskriften er å hindre at planting av utenlandske treslag gir uheldige konsekvenser for naturmangfoldet. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til utsetting, skal eventuelle uheldige følger av utsettingen for

naturmangfoldet vektlegges. Det legges særlig vekt på om treslaget og eventuelle følgeorganismer medfører risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold. Det kan ikke gis tillatelse hvis det er grunn til å anta at utsettingen vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfoldet, jf. forskriftens § 7.

Det følger av naturmangfoldloven (nml) § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Statsforvalterens vurdering

Beslutninger som berører naturmangfold skal bygge på kunnskap om naturverdier og effekten av påvirkninger. Det er innhentet kunnskap fra de nasjonale databasene Naturbase og Artskart, samt opplysninger i søknad og andre innsendte dokumenter.

Innenfor ett av utplantingsområdene er det registrert en lokalt viktig dam. 350-400 m fra plantefeltene renner også Loskabekken som innehar naturtypene «kroksjøer, flomdammer og meandrerende elveparti». Kroksjøer er registrert som nær truet (NT) på norsk rødliste for naturtyper, mens meandere er vurdert som sårbare (VU). 1,6 km unna renner også Hobøelva der disse naturtypene også er registrert. 1,2 km unna er det registrert to forekomster av naturbeitemark, samt en sørlig nedbørsmyr 900 m unna.

Det er ikke registrert funn av rødlista arter i Artskart innenfor plantefeltene, eller i umiddelbar nærhet til dem. De rødlista fugleartene gulspurv *Emberiza citrinella* (VU) og åkerrikse *Crex crex* (CR) er registrert i området. Også plantene solblom *Arnica montana* (EN), flekkgrisøre *Hypochaeris maculata* (NT), bakkemaure *Galium sternerii* (VU) og bjørnerot *Meum athamanticum* (EN) er registrert omtrent 200 m unna.

Som tidligere beskrevet i vårt vedtak datert 09.05.2022, er *Paulownia*, eller keisertre, en planteslekt som finnes naturlig i Øst-Asia. Slekt, og spesielt arten *Paulownia tomentosa*, er omtalt som invasiv andre steder i verden, blant annet i USA, der den spres både med frø og rotutløpere. Som nevnt er ikke slekten, eller noen av artene i slekten, risikovurdert av Artsdatabanken. Vi mangler altså det faglige grunnlaget for å vurdere risiko knyttet til utplantingen. I tråd med føre-var prinsippet skal denne risikoen tillegges vekt i vurderingen av søknaden. Vi vurderer likevel at dette faglige grunnlaget kan utarbeides parallelt med utplantingen gjennom overvåkningsprogrammet utarbeidet av NIBIO, og at føre-var prinsippet på denne måten ivaretas.

Kunnskap om den samlede belastningen skal ligge til grunn for vurderingen. Dette innebærer at virkningene av utplantingen skal vurderes i sammenheng med andre effekter på det samme naturmangfoldet. I dette tilfellet kan vi ikke se at utplantingen utgjør en vesentlig trussel mot stedegne naturkvaliteter så lenge det settes vilkår som blir overholdt, og at overvåkningsprogrammet følges. Kostnadene ved gjennomføringen av disse vilkårene må bæres av søker. Dersom utplantingen fører til spredning av de fremmede artene er det søker som skal stå ansvarlig for kostnadene ved retting. Driftsmetoder og teknikker skal i utgangspunktet ta mest mulig hensyn til naturmiljøet. Statsforvalteren har ikke spesielle merknader til dette i denne saken.

Statsforvalteren vurderer at planting av keisertre på de avmerkede områdene kan tillates. Det er likevel viktig å sikre seg mot eventuell frøsetting og spredning med rotutløpere, og det settes derfor vilkår for tillatelsen. Det er også viktig at dette dokumentet blir gjort kjent og overført ved et

eventuelt eierskifte. Rutiner for internkontroll må innarbeides i virksomheten, jf. § 10 i forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål.

Vedtak og vilkår

Statsforvalteren gir tillatelse til utsetting av keisertre (*Paulownia*) hybrid 3B07 på de avmerkede områdene på vedlagte kart. Tillatelsen gis med hjemmel i forskrift om utsetting av utenlandske treslag. Tillatelsen gjelder inntil 5 200 trær, og utplantingen må gjøres innen utgangen av 2024.

Det settes som vilkår at overvåkingsprogrammet utarbeidet av NIBIO følges, og at det oppmerkede området saneres dersom frøene ikke er sterile. Saneringen skal gjennomføres slik at nytt oppslag forhindres.

Kravene som stilles i forskrift om utsetting av utenlandske treslag §§ 8-10 skal overholdes, herunder:

- Etablering av internkontrollsystem og føring av logg for denne.
- Uten opphold varsle Statsforvalteren dersom det oppdages skade eller fare for skade på biologisk mangfold som følge av utsettingen.
- Ved overdragelse av eiendommen plikter grunneier å informere ny eier om tillatelsen og vilkårene i tillatelsen

Denne tillatelsen er utelukkende gitt på bakgrunn av risiko for spredning av utenlandske treslag, og er helt uavhengig av håndtering etter annet lovverk.

Klageadgang

Du kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Gunhild Dalaker Tuseth
avdelingsdirektør
Klima- og miljøvernavdelingen

Hanna Utseth
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent